

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XVIII. De variis defectibus tam in ingressu quàm in egressu
Hymnodiaë occurrentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

etiam rerum necessariorum defectibus, ut melius se ipsum cognoscat, ac comprobet verum pauperem affectu & effectu; nec tamen chori defunt frequentia, sed eam colunt feruentius, ut Deus, à cuius singulari benignitate cognoscunt sibi tam largè prouideri, laudetur, atque celebretur. Si apud aliquos Religiosos minime seruetur idem sanctæ paupertatis rigor, id non obligationi chori, sed aliis adscribetur causis à viris prudentibus, quas hoc loco commemorare non expedit, cum ad præsens non pertineant institutum.

C A P V T XVIII.

De variis defectibus tam in ingressu quam in egressu Hymnodiaë occurrentibus.

Initij qualitas bona progressum feliciorum promittit.

QUEMADMODUM bona ingressus conditio magnam suggerit spem felicioris progressus, iuxta Antiquorum Axioma, *Dimidium facti qui bene cepit habet*, sicut etiam bona egressus conclusio potest operis valorem vel perficere, vel saltè restituere; ita quando uterq; aut etiam alteruter vitiatur, totum Hymnodiaë opus vitiatum esse oportet. Hinc dæmonis studia & artes maximè conantur circa ingressus & egressus conditionem vitiandam, uti ex diuina benignitate videre aliquando meruit, & audire ab ipso hoste maligno beatus Dominicus, Ordinis Prædicatorum Institutor & Patriarcha egregius. Hic sanctus vir, dum in Conuentu Romano ad S. Sabinam morareretur, obuium habens diabolum, qui Religiosorum quietem variis per-

*Fera. Ca-
stil. p. 1. l. 1.
c. 47.*

turbabat insidiis, eum per Conuentus officinas deducens, cum ad chorum peruenissent, interrogauit, de qua re suos Fratres ibi tentare studeret, ut tardiùs (respondit) accedant, & citiùs exeant. Qui itaque chori ingressum differunt absque ista causa, sicut ostendunt se inuitos accedere, ita daemone potiùs quàm Deo primitias offerunt chori; aliàque subeunt mala tum apud Deum, tum apud homines.

Damò chori ingressu impedire vel saltem retardare conatur, & egressum sollicitat.

Apud Deum non modicam meriti faciunt iacturam: nam Deus, qui hilarem diligit datorem, iustè eos priuat merito quod alacres adipiscuntur, imò & peccant venialiter quidem, si iam cœpta sit Hora quam deinde tenentur complere, ut integre recitetur diuinum Officiu. Apud homines etiam aliquam subeunt iacturam: nam tardus ingressus magnam affert occasionem distractionis aliis cantantibus. Apud priscos Patres Ægypti, si quis Monachus ad Horas veniens diurnas non intrasset ante finem primi Psalmi, excluderetur à communi Psalmodia, & ad fores Oratorij tenebatur stans expectare alios exeuntes, à quibus, humi prostratus, tenebatur suæ negligentiae vel tarditatis veniam impetrare; quemadmodum refert Ioannes Cassianus, qui hanc moram appellat desidiae noxam tali pœnitentia expiandam. Nos etiam Clerici Regulares Paulini pœnam à Regula constitutam habemus iis qui tardè ingrediuntur: debent enim genuflexi in medio chori orare per aliquod spatium, antequam ad locum canendi se conferant, si hæc tarditas est ad Horas diurnas; si verò ad nocturnas Horas accidat, & sit iam expletus primus Hymnus, tunc in eodem chori medio positus genibus, bra-

Io. Pet. Monet. de Distrib. p. 2. q. 3. num. 27. Chorum tardè ingrediendi- bus pœna statuta. Cassian. l. 3. Instit. cap. 7.

brachia aperta in modum crucifixi tamdiu tenere debent, quamdiu à Superiore venia surgendi fiat aliquo signo.

Ad vitandos defectus tardi ingressus, erit maximè utilis illa animi preparatio, ad quam peculiari studio niti solent pij psallentes: hi namque campanæ ad diuinum officium incitantis sonum ita recipiunt, ac si Dei ipsius, aut saltem Angeli inuitantis, imò & simul gradientis ad diuinas cõcelebrandas laudes vocem audirent. Huiusmodi preparatio nequit sine dubio moras trahere, sed agilem efficit atque alacrem Psalmodiæ studiosum, totumque hominem componit, vt accuratè ac diligenter chori expleat officia. Hac animi prouisione se ipsum muniebat Venerabilis frater Ioannes à Cruce, alter Discalceatorum Carmelitarum optimus Prens, vt chori frequentia, quam numquã omisit, opportuno coleret studio. De beato hoc viro scribunt Historiæ fide digna, quòd audiens diuini Officij campanam, tamquam Dei vocem (*cui magnum foret nefas, aiebat ipse, repugnare, aut moras necere, sed statim esse parendum, etiam cum iactura ceterarum occupationum*) eam censebat; & hac sancta instructus cogitatione ad chorum incunctanter accedens, diuinas laudes magna absoluebat grauitate ac deuotione. Ad quod institutum libet quoque addere, quòd beatissimo Raymundo, Ordinis Prædicatorum alumno, euenisse legimus. Nam hic etiam sanctus vir sicuti ad sonum campanæ pro diuino Officio, tamquam ad Angeli vocantis iucundissimam vocem, seipsum excitare consueuerat, ita præclaro honoris signo meruit ab Angelo suo custode haud rarò decorari. Nam quamuis Angelorum

Fr. Ioseph
à Iesu Maria
in Hist.
Hisp. lib. I.
cap. 17.

gelorum species sit mortalium hominum oculo
 inuisa, ille tamen visibili forma se conspicien-
 dum suo Raymundo præbens paulò ante 'pri-
 mum campanæ ictum media nocte ad diuinum
 Officium sonantem, à somno excitabat pium co-
 mitem. Hanc Angelicam visitationem voluit
 Deus nobis notam, vt vnusquisque chori studio-
 sus mente concipiat, sibi inuisibiliter ab Angelis
 sanctis præstari, quod propriis oculis cernere
 Raymundus fuit dignus, & hac sancta munitus
 cogitatione ad chorum alacrius se conferre sa-
 tagat.

Vnusquisque etiam deberet antè præuidere &
 præmeditari, quæ sibi in choro canenda aut legē-
 da obuenient, ne errores committantur, non sine
 magna tam alti muneris inordinatione & socio-
 rum fastidio. Si Doctores & Magistri, qui habere
 debent publicam aliquam aut orationē aut præ-
 lectionem, solent prius priuatim se præparare,
 imò & repetere non semel quæ dicturi sunt, ne
 offensionem proprii nominis incurrant; quid par-
 est obseruare pios ac perfectos psallentes, si præ-
 fertim legere debent siue Homilias, siue Prophe-
 tias, siue sacras Historias, quæ in diuino occurrunt
 Officio, cum auditores habituri sint Angelos, &
 Deum ipsum altissimum? Hæc recitandorum
 præparatio nobis Clericis Regularibus Paulinis
 magna præscribitur à Regulis ad chori discipli-
 nam spectantibus instantia. Semel ea indicitur
 Presbytero Hebdomadario, qui onus diuini du-
 cendi habet Officij: *Paratus accedet, sciens scilicet
 quale Officium futurum sit, vt postea non erret, vel
 hæset, non sine diuini cultus iniuria.* Iterum Le-
 ctoribus, quibus sacri Officij Lectiones in medio
 chori

*Petrus Ri-
 bad. Par. 2.
 Flo. Sanct.
 mense Ia-
 nuar.*

*Mira san-
 ctorum*

*Angelo-
 rum beni-
 gnitas erga
 pios psal-
 lentes.*

*Psallentes
 conuenit
 præuidere &
 quæ dicturi
 sunt in
 choro.*

chori incumbit recitare, dicitur: *Recte, apte & distincte legant, ut quæ leguntur, ab omnibus exaudiri & percipi possint. Et ne error ullus in diuinis obsequiis accidat, ne diligentiam prævidendi, quæ legenda sunt, à se desiderari patiantur.*

Neque ab hac præuia diligentia legendi atque præmeditandi ea, quæ sunt in choro publicè ab vnoquoq; explenda, excusantur ij qui sublimiori sunt præditi intellectu. Imò si ij erunt spiritualis perfectionis studiosi, erunt quoq; eò diligetiores in hac præuisione, quò sunt doctiores. Insigne ad rem hanc omnibus Ecclesiasticis præbuit exemplum

Didac.
Moril. l. 3.
Scalæ.
B. Bonauentura
humilitatis exemplum.

Egrediens
tium è choro culpa.

— Egressus item plura potest admittere vitia, nisi aduertantur. Qui festinaret egressum ante peractam Horam absque iusta causa, saltem venialem incurreret culpam, imò forsan & lethalem, si nimirum omitteretur notabilis pars Horæ, quam nec

nec suppleret postea priuata recitatione. Insuper si stipendarius is esset, amittere deberet eo casu distributiones huiusmodi Horæ proportionatas. Grauius errant egredientes ab Hymnodia, quando statim ad ludrica & leuia se conferunt. Isti sicut inuiti accessisse cognoscuntur, ita exeuntes animum à Deo alienum ostendunt, dum aggrediuntur ea quæ sunt Dei laudibus valde contraria. Nihil de cantatis Hymnis aut cogitantes, aut curantes, quasi negotium istud ad ipsos nihil omnino spectet, vtrum rectè vel malè expleuerint cantum; num item obligationi fecerint satis; num quidquam omiserint supplendum; an debitam habuerint attentionem, dimittunt expendenda Iudici Deo, Angelis item & diabolo, ministris diuinæ Iustitiæ. Huiusmodi psallentibus ego timeo effectum illius seueræ comminationis diuinæ, quam ipsimet, ad propriam condemnationem, haud rarò cantant in Psalmis: *Existima* Psal. 49. *si inique quòd ero tui similis: arguam te, & stannam contra faciem tuam.* Vtinam aliquando respiciant isti Dei altissimi & suimet immemores infelices, & aurem propriam Davidis paternæ hortationi exhibeant apertam: *Intelligite hæc qui Ibidem. obliuiscimini Deum, ne quando rapiat, & non sit qui eripiat.*

Pius ac religiosus diceretur egressus illius, qui, *Gratia Deo* peracto Officio, saltem gratias Deo ageret, quia *agenda post* dignus effectus fuerit offerre Deo laudes, quam *egressum è* *choro.* nis exiles ac impares, & inter eius laudatores connumerari. Nec modicum censerì debet beneficium, quòd Angelorum suppares reddamur in hoc præclaro Deum laudandi munere. Si rectè expletum sit hoc singulare munus, multiplican-

Iacob. i.

*Culpa in
recitatione
admissa sa-
tisfacien-
da.*

da sunt gratiarum actiones, quia *omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est;* vitia autem & defectus à nobis proficiuntur. Utile etiam est, post gratiarum actionem, veniam petere, & exorare pro admissis culpis, supplendo tunc temporis, quæ forsan, ob aliquod impedimentum, fuerunt omissa in recitatione. Tandem pius est, ac expediens, in satisfactionem illarum commissionum, aut omissionum, quæ ex fragilitate præter voluntatem accidunt, offerre Deo aliquem Psalmum, aut aliam orationem, quæ à Summis Pontificibus ad indulgentiam & gratiam, & ad remissionem negligentiarum consequendam sint iniuncta. Extat pia Leonis Papæ oratio, quæ recitata post diuinum Officium omnes negligentias inuoluntariè admissas supplet, quæ oratio sic se habet: *Sacro sanctæ & indiuiduæ Trinitati, Crucifixi Iesu Christi Domini nostri humanitati, & beatissimæ ac gloriosissimæ Virginis Mariæ fecunditati, & omnium Sanctorum vniuersitati, sit sempiterna laus, honor, & virtus, & gloria ab omni creatura, nobisque remissio peccatorum per infinita seculorum secula. Amen. Beata viscera Mariæ Virginis quæ portauerunt æterni Patris Filium, & beata ubera quæ lactauerunt Christum Dominum. Pater noster. Ave Maria.*

Io. Baptist.
Confect.
Collect.
priu. tit. 19.
cap. 5.

Ad sunt etiam aliæ orationes ab aliis Summis Pontificibus ad eundem finem concessæ etiam breuiiores, occasione numismatum piorum, quas vsurpare pro libito vnusquisque potest ad utilitatem animi sui. Nec desunt priuilegia varia concessa Ordinibus Religiosis, quæ debet vnusquisque consulere ad sui profectum. Nemo est tam perfectus, qui aliquas non patiat mentis euagationes

gationes in diuini recitatione Officij : idcirco ex-
 pedit supplere hos defectus meritis Domini no-
 stri Iesu Christi, qui libentissimè communicat
 vim meritorum suorum exorantibus huiusmodi
 satisfactionem; quemadmodum ipsemet digna-
 tus est aliquando declarare sanctæ Gertrudi vir-
 gini electæ & perfectæ, cùm valdè excrucietur
 ob mentis euagationes, quas erat passa, licet in-
 uoluntariè, ex sola naturæ imbecillitate. Appa-
 ruit tunc huic mœstæ virgini benignissimus Do-
 minus noster eius Sponsus, obtulitque cor suum,
 quod est omnis boni totiùsque felicitatis verus
 thesaurus, dicens: *Ecce cor meum dulcissimum*
oculis mentis tuæ offero; cui omnia, quæ per te mi-
nus perficere potes, fiducialiter pro te perficienda
commendabis, ita enim omnia coram oculis meis
apparebunt perfectæ. Certè ipsum cor meum diui-
num, humanam fragilitatem instabilitatemque
cognoscens, semper cum desiderio expectat, ut si non
verbis, saltem cogitatione committas ei pro te sup-
plendum, emendandum, ac perficiendum, quidquid
per te minus perficere vales. Hinc didicit sancta
 virgo, quòd Deus compatiatur nostræ fragilitati,
 & libenter communicet sua merita, vt nostræ ora-
 tiones infirmæ ac imperfectæ vim & perfectio-
 nem acquirant.

Hac cælesti instructione innitens venerabilis Blof. Mo-
 Blofius, qui eam describit, proponit vsurpan-
 dam sequentem piam orationem post Officium,
 vt suppleantur omnes defectus admissi in recita-
 tione, & meritù acquiratur: *Bone Iesu, propitius*
esto mihi peccatori. Ego tepidum & distractum ser-
uitium meum commendo mellifluis cordi tuo emen-
dandum ac perficiendum, tibi que ipsum offero ad-
ficium.

salutem omnium, in unione illius perfectissima attentionis, qua tu Patrem orasti & laudasti in terris. Responde, queso, satisfac & supple pro me plenissime. Amen. Qui sibi hanc orationem redderet familiarem, optimum exitum suis afferret Horis, & non modicum luctum inde reportaret; nam, præter satisfactionem, obtinere posset etiam unionem meritorum Domini nostri Seruatoris, quæ nobis solent magnum augere cumulum omnium benedictionum.

Deuotiores perfectioresque psallentes post expletum Officium diuinum, pro temporis commoditate, ruminare haud omittunt, tamquam mystica animalia Deo grata, Psalmorum verba, in quibus, dum psallebant, vehementiorem aliquem erga Deum affectum sentire digni effecti sunt, vt internas spiritus consolationes facilius conferuent, imò felicius augeant, ac perticiant. Euenire facile potest, vt deuotionis calor, quasi per transitum conceptus occasione cantus, adeò inualescat in actu ruminacionis, vt ignis fiat validus, & felix animi operetur incendium, quo eternum beatus reddatur animus pij psallentis.

CAPVT XIX.

De defectu eorum qui ex officio praefecturam aliquam habent in choro.

Praefectorum chori magna obligatio.

PRÆFECTI choro dirigendo ac moderando, siue hoc siue alio quocumque appellentur nomine, iuxta morem vniuscuiusque Ecclesiae, tam Regularis quam saecularis, in qua diuina decantantur Officia, & quicumque alij in choro auctoritatem